

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LTO VIII

Tale-... 552

LJUBLJANA, dne 24. decembra 1925.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 150.

O pospeševanju obrtnosti in trgovine.

(Poročilo zborničnega tajnika g. dr. Frana Windischerja na plenarni seji Zbornice za trgovino, obrt in industrijo dne 11. decembra t. l.)

Za točno poslovanje obrtnih za-
drug, trgovskih gremijev in zadrug
ter višjih organizacij njihovih je od-
lične važnosti in velikega pomena, da
razpolagajo z izvežbanimi zadrugnimi
funkcionarji, bodisi da so o odborni-
ki, bodisi da so zadrugni uradniki.
Organizacija našega obrtništva in tr-
govstva je dobro razvita, še napredu-
je in se utrjuje. Praktične potrebe teh
naših stanovskih organizacij je treba
vpoštevati in gledati, da se jim poma-
ga, kjer nastaja potreba za tako po-
moč. V ta namen, da se povzdigne
praktična izvežbanost zadrugnih funk-
cionarjev v naših zadrugah, gremijih
in zvezah, je zbornica priredila dne
12., 13. in 14. septembra tridnevni te-
čaj za zadrugne funkcionarje v Ljub-
ljani ter dne 27., 28. in 29. septembra
tridnevni tečaj v Mariboru. Oba teča-
ja sta lepo uspela in je konstatirati
veliko zadovoljstvo s tema praktični-
ma priredbama.

Tečaja v Ljubljani se je udeležilo
60 zadrugnih funkcionarjev ter je bi-
lo zastopanih 41 organizacij. Tečaja v
Mariboru se je udeležilo 51 zadrugnih
funkcionarjev ter je bilo zastopanih
43 organizacij. Na sestankih trgovcev
in obrtnikov, ki so se vršili povodom
tega tečaja v Mariboru, je bila izraže-
na želja da bi se taki tečaji v bodoče
vršili tudi še na deželi v krajih, ki
predstavljajo pomembnejše gospodar-
sko središče. Tako željo je zbornica
oglasil tudi zadrugni komisar g. I. Za-
ložnik ter temeljem svoje konference
z zborničnim tajnikom dr. Franom
Windischerjem izdelal načrt o tem,
kako in kje naj bi se vršili taki tečaji.
O tem je bilo govora v seji predsed-
stvenega odseka dne 27. novembra
ter je po predlogu gospodov zborni-
čnih članov Jakoba Zadravca in Ivana
Rebeka obveljal sklep, da zbornica
priredi take tečaje v Celju, Ptuj, Šo-
stanju in Ljutomeru, v zadnjem kraju
zlasti za potrebe Gornje Radgone in
Murske Sobote.

Za priredbo teh tečajev se je zbor-
nici staval na razpolago zadrugni ko-
misar g. I. Založnik ter je gospod veli-
ki župan mariborske oblasti na našo
prošnjo dovolil drage volje, da sede-
luje pri teh tečajih g. zadrugni komi-
sar I. Založnik. Predsedstveni odsek
je sklenil, oprijeti se te prilike, hkratu
pa je zaključil, da na teh tečajih
predavajo tudi zbornični funkcionarji.
Stroški za te tečaje niso veliki in
jih bo lahko kriti iz razpoložnih sred-
stev. Materijelnih izdatkov ni, ker pri-
dejo v poštev samo potnine predava-
teljev. V tej zvezi mi je poročati, da
se zbornica zanima tudi za prireditev
tritedenskega tečaja, kateri je name-
njen učiteljem in učiteljicam na obrt-
no in trgovskonadaljevalnih šolah.
Število teh šol je veliko. Dejstvo pa
je, da manjka strokovno izobraženih
učiteljev. Taki tečaji so se pri nas
pred vojno redno vršili v letih 1908
do 1912. Po prevratu je prišlo samo
do enega takega tečaja v Ljubljani ta-
ko, da je danes v resnici potreba, mi-
sliti na prireditev takega tečaja. Zbor-
nica je v tem pogledu že v korespon-
denci z velikim županom ljubljanske
in mariborske oblasti ter z ministri-
stvi za trgovino in prosveto, pa je ra-
čunati s tem, da bo mogoče v kratkem
prirediti tak tečaj, kateri bi se po vsej
priliki vršil na tukajšnji državni sred-
nji tehniški šoli.

Poročati mi je glede obrtnega od-
nosno trgovskega pospeševanja v
praktičnem smislu še to, da je zborni-
ca izdala »Obrtno računstvo za stavbo-
no, umetno in strojno ključavničar-
stvo« in za »železovstvo«, nadalje
»Računstvo za oblačilne obrte«. Pri-
pravlja se pa še tretja knjiga »Obrtno
knjigovodstvo za oblačilne obrte«. Vse
tri knjige je spisal profesor Pod-
krajšek. Vsled te izdaje je mogoče po-
jako zmerni ceni dati učencem na teh
šolah strokovne knjige na razpolago.
Opozoriti mi je dalje, da je zbornica
pred nekaj meseci izdala dve naslovni
knjigi, ki sta važni za našo industrijo,
trgovino in obrt ter se zoveta skrom-
no »Seznam eksportnih in importnih
trgovin« ter »Seznam industrijskih in
večjih obrtnih podjetij«, dasi sta v
resnici dve lepi naslovni knjigi ureje-
ni strokovno po skupinah in izkazuje-

ta okoli 5000 firm. Seznam je jako
praktičen in se zlasti vnanji intere-
senti živahno zanimajo zanj, pa tudi v
notranjosti naše države je velikega
pomena za praktično trgovsko infor-
macijo.

Fr. Zelenik:

Trgovski potnik.

Kulturo je širila trgovina, trgovino
je širil trgovski potnik, tedaj je ta
širitelj ali pionir človeške kulture.
Zgodovina trgovine je zgodovina tr-
govskega potnika, pa naj čitamo ono
iz starega veka, ko so se Feničani po-
dajali na dolga trgovska potovanja,
ali ono srednjega veka, ko je želja po
novih potih za trgovino gnala razisko-
valce po neznanih morjih, ali naših
časov, dobe iznajdb in novosti, ko so
potrebne osebe zveze z odjemalci,
kakor nikdar poprej. Trgovski potnik
je bil vedno izvidnik kulture in na-
predka.

Industrija in svetovna trgovina se
morata zahvaliti za svoj razvoj le tr-
govskemu potniku.

Vključ današnjim razvitim promet-
nim prilikam je trgovski potnik danes
ravnotako potreben kot kdaj poprej
in ga ne morejo nadomestiti ne razni
sejmi, ne reklama in letaki. Vse te
naprave in pripomočki le pospešuje-
jo delovanje trgovskega potnika, na-
domestiti ga pa ne morejo. Tudi pis-
mena ponudba ostaja navadno brez
uspeha ter le živa beseda potnika do-
sega naročila.

Trgovski potnik na licu mesta vidi
ali in kako odjemalci so v kraju, se
pouči o njihovih premoženjskih raz-
merah in poverljivosti ter more pre-
sojati ali lahko sklepa kupčije ali ne.
Trgovski potnik je najboljša in naj-
zanesljivejša informacijska pisarna,
najboljši čuvaj premoženja svojega
gospodarja.

Potnik tudi najlažje osebno vred-
i razlike in zaostanke v računih. Marsi-
kateri odjemalec bi bil užaljen, če bi
se ga opomnilo za odprte račune, tak-
ten potnik pa to vredno brez težkoče.
Seveda ni vsak, ki se je učil trgovine
tri leta za prodajalniško mizo, tudi še
sposoben za trgovskega potnika. Tr-

govski potnik mora poznati življenje.
Biti mora poštenjak skozi in skozi, iz-
obražen, vljuden in takten, odločen,
ostranjen, samostojen in delaven kot
mravlja. Kakor mora poznati življe-
nje, tako ne sme poznati zadrege.
Nikdar ne sme izgubiti dobre volje in
živahnosti. Potrebno mu je krepko
zdravje, ker njegov poklic ni nič lažji
od poklica rudarja.

Da pa bo stan trgovskega potnika
vžival spoštovanje in zaupanje, mora-
jo trgovski potniki sami gledati na to,
da bodo ta poklic izvrševali res le
poklicani poštenjaki in izobraženi
pripadniki trgovskega stanu.

Zadnje ameriško proračunsko leto.

Državni tajnik Mellon je predložil
kongresu poročilo o proračunskem
letu, ki se je zaključilo 30. junija t. l.
Poročilo izkazuje prebitek 250
milijonov 505.000 dolarjev; od teh jih
je 187 milijonov nepričakovanih, ker
so dohodki dosegli izredno višino
3780 milijonov. Samo dohodninski
davek je prinesel 1760 milijonov, 100
milijonov več, kakor je bilo preraču-
njeno. Javni dolg znaša 20.544
milijonov; se je znižal za 734 milio-
nov, kar pomeni na leto 30 milijonov
prihranka na obrestih. V petih letih
bodo toliko odplačali, da bo znašal
javni dolg samo še 4950 milijonov.
Dodatno k temu poročilu je govoril
Mellon tudi o evropskih državah.
Rekel je, da je nakupna moč in živ-
ljenska udobnost Evropejcev pod
predvojnimi razmerami, da sta pro-
dukcija in trgovina ovirani. Povratek
k polnemu gospodarskemu udejstvo-
vanju se vrši vsled pomanjkanja ka-
pitala in kredita le prav počasi; a
uvedba zlate valute v Angliji, stabili-
zacije valut v drugih državah, neka-
teri dogodki zadnjih dni, zlasti pakt
v Locarno, kažejo bodočo sliko go-
spodarstva v Evropi v dosti boljši
luči. V pogodbah fundirani dolgovi
evropskih držav znašajo 7.390.000.000
dolarjev, nefundirani pa 4.744.000.000.
Sedaj evropske države ne morejo še
veliko plačati, v 20 do 30 letih bo pa
čisto drugače.

15

LISTEK.

Pravila naših delniških družb.

Univ. prof. dr. Milan Škerlj.

(Nadaljevanje.)

O znižanju (»redukciji«) delniške glav-
nice in o amortizaciji delnic ni podrob-
nejše govoril noben osnutek pravil, le v
par osnutkih se je omenilo vračilo del-
niške glavnice pri določbah o uporabi
rezervnih skladov. Zato o ti, sicer jako
zanimivi, snovi ni prilike razpravljati.
Ravno tako statuti ne govore o pridobi-
vanju lastnih delnic po delniški družbi,
ki je delniški regulativ (§ 32.) po pra-
vici dopušča le v določenih primerih in
s strogimi kavlami. Slednjič naši sta-
tuti ne določajo ničesar za primer, da
podpisnik (pravočasno) ne plača svojih
delnic, zdi se, da se čl. 220. in 221. trg.
zak., ki urejata takozvano kaduciranje
delnic, ne upoštevata. Najbrže se stvar
uredi drugače; ali vedno na zakonit način
in ne morda z nedopustnim pridobiva-
njem lastnih delnic, je drugo vprašanje.

Slednjič naj še omenim, da nisem
opazil, da bi delniške družbe namerava-
le svoj kapital pomnožiti z izdajo delnih
(parcijalnih) obligacij. V obče tudi naše

delniške družbe niso take vrste, da bi
jim to kazalo, niti bi denarni trg doslej
najbrže ne bil obetal uspeha za izdajo
delnih obligacij.

D. Delnice.

Osnutki statotov so redno izpolnjevali
določbe zakona in delniškega regulativa
o vrsti delnic — velika večina se glasi
na imetnika, le malo družb ima imenske
delnice — pri imenskih delnicah o del-
niški knjigi in o prenosu takih delnic.
Deleži delnic se niso izdajali. Prioritet-
nih delnic* v obče ni bilo, izjema mi je
znana samo ena, ki je bila jako zanimi-
va glede načina prednosti pri delitvi do-
bička. O višini — nominalu — delnic
glej že navedeno razpravo prof. dr. Bili-

* Prioritetne delnice treba strogo ločiti od
delnih obligacij, ki se tudi imenujejo priori-
tete. Imetnik prioritete delnice je član druž-
be, ima pravico do dividende, ne do obresti,
samo njegov položaj glede dividende je vsaj
v izvestnem pogledu ugodnejši, nego položaj
ostalih delničarjev. Imetnik delne obligacije
je upnik družbe, živi obresti. Njegov po-
ložaj je v toliko boljši od položaja delničarja
(tudi prioritete), da ima pravico do obre-
sti tudi, če družba ni napravila dobička, med
delničarje se more kot dividenda deliti le
čisti dobiček, torej po odbitku obresti dol-
gov, nima pa imetnik delne obligacije, kakor
ne ostali upniki, kot tak n. pr. glasovalne
pravice na skupščini!

moviča, tu naj pristavim le, da je vpra-
šanje takozvanih malih delnic, ki se je
pred vojno precej razmotrivalo v Nemči-
ji, pa tudi pri nas ni bilo brez pomena,
valutna kriza rešila korenito: pri nas
imamo skoro samo še male delnice. Naše
delnice se glase večinoma na 100 Din,
torej danes 9 zlatih kron ali dinarjev.
Njihova višina bi ne ovirala, da se del-
nice razširijo v najširše občinstvo; da se
niso, tega ni kriva njihova višina, kakor
bi tudi ne ovirala udeležbe v delniških
podjetjih zaposlenega uradništva in de-
lavstva. To poslednje vprašanje pa bo
vsekako treba podrobno proučiti pri iz-
delavi novega zakona, kajti po eni stra-
ni bi se z omogočitvijo, da nameščence
postane član podjetja, nekako prispeva-
lo k rešitvi socialnega vprašanja, po dru-
gi strani bi bila morda izvestna nevar-
nost v tem, ako bi se skupščine preplavi-
le z velikim številom delničarjev, ki bi
najbrže še manj mogli presojeti gospo-
darski položaj, nego sedanji delničarji.
Zakonodajci naprednejših držav in izkuš-
nje v teh državah bo treba pri tem upo-
števati kar najtemeljiteje.

Določbe o načinu vplačevanja delnic
so v obče jako enostavne; kakor že ome-
njeno, zahteva večina statotov, da se del-
nice takoj popolnoma plačajo z gotovino.
Opozorim naj le na to, da je delno plači-

lo sploh mogoče dovoliti le pri delnicah,
ki naj se plačajo z gotovino, nikakor pa
ne pri stvarnih vložkih, nikakor torej ne
bi bilo mogoče, da n. pr. delničar A pre-
vzame 1000 delnic po 200 Din z zavezo,
da bo od svojega na 200.000 Din ocenje-
nega zemljišča za enkrat vložil samo to-
liko, da bo stvarni vložek vreden 100.000
dinarjev, da bi torej svoje »apor«-ne del-
nice plačal samo s polovico, ker je mor-
da »gotovinski« delničarjem dovoljen, da
za enkrat plačajo samo polovico. Ni
pa nemogoče, da podpisnik podpiše 1000
delnic po 200 Din in da za 500 delnic
stvarni vložek, vreden 100.000 Din, osta-
lih 500 delnic pa prevzame za gotovino.
Če se to zgodi, mu seveda na »gotovin-
sko« delnico tudi ni treba plačati več
nego drugim delničarjem te vrste. Rela-
tivna razlika v plačilu bi se pač morala
izenačiti na ta način, da bi se dividenda
delila ne po številu prevzetih delnic, ne-
go po razmerju vrednosti, ki se je za pre-
vzete delnice že dala družbi.

Izmed podrobnosti, ki sem jih opazil,
naj omenim sledeče:

1. Če so v statutu že omenjene nove
emisije delnic, kaže navesti, ali naj se
nove delnice glase na ime ali na imet-
nika, ali pa naj se odločitev o tem izrec-
no prepusti skupščini;

(Dalje sledi.)

Obenem poroča o gospodarskem položaju v Ameriki tudi »National City Bank of New York«. Trgovski položaj Zedinjenih držav je slejkoprej izredno ugoden. V industriji ni nobenega nazadovanja, glede bodočnosti je zaupanje neomajno. V avtomobilni industriji so vsled velike nasičenosti pričakovali nazadovanje, pa ga ni bilo; v oktobru je bil dosežen višek in letošnja produkcija bo morebiti še večja, kakor je bila največja doslej, v letu 1923. Železna in kovinska industrija imata več naročil, kakor jih moreta izvršiti; tudi leto 1926 se dobro obeta. Blagovni promet je nad desedanjimi rekordi, isto velja o bankah. Tožb o brezposelnosti ni. Promet v mali trgovini je večji od lanskega, rekord pričakujejo o božiču. Trgovski položaj je torej ugoden, napredek je na solidni bazi. Krediti niso preveč izrabljeni, in če bodo trgovski krogi še nadalje tako oprezní kot doslej, bo leto 1926 zaključilo morda še ugodnejše kakor leto 1925.

Ameriški kapital gre pa tudi ven, a ne samo v obliki posojil. Slišimo o njegovi udeležbi v einkovih rudnikih v Evropi, pri vodnih močeh na Norveškem, pri soliterskih podjetjih v Chile itd. Udeležba ameriškega kapitala v podjetjih v inozemstvu raste od dne do dne. Amerikancem ni na tem, da bi potegnili kapital nazaj, temveč samo na tem, da je dobro naložen.

„ADRIA“
prašek za pecivo
in vanilin sladkor
priznana najboljši!
Odklanjajte slične a manj-
vredne izdelke!

Vzdrževanje obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol.

(Poročilo konzulenta g. dr. Josip Preinjarja na seji združenih odsekov dne 10. dec. 1925.)

Podatki o vzdrževanju obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol nam kažejo, da se morajo te naše šole vsako leto boriti z velikimi finančnimi težkočami. Izdatki stalno in nerazmerno rasejo. Med proračunanimi dohodki so ob otvoritvi šole le nekatere postavke res zagotovljene. Zato opazamo leto za letom, da več šol preneha s poukom še pred običajnim koncem šolskega leta, druge zaključujejo z znatnim deficitom ter se obračajo na razne strani za naknadno podporo. Pričetkom vsakega šolskega leta opazamo poleg prirastka novih šol tudi odpadek nekaterih že obstoječih, ker odbori ne morejo zmagovati previsokih vzdrževalnih stroškov. Čujemo ostre pritožbe radi nezadostne državne subvencije, čujemo pa tudi resne pomisleke proti nesorazmerno porazdeljenim in izredno visokim vzdrževalnim stroškom.

Da pri teh razmerah napredek in kvaliteta naših obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol jako občutno in naravno kronično trpi, je povsem naravno. Ker pa je za napredek našega obrta in trgovine nujno potrebno, da se naše obrtno in trgovsko nadaljevalno šolstvo kvalitativno in kvantitativno izpolnjuje, je zato tudi potreba, da nezdružne razmere glede vzdrževanja tega šolstva razčistimo in spravimo vanje red.

Zbornica je zbrala za zadnja tri leta obsežno statistično gradivo o strokovnem nadaljevalnem šolstvu. To gradivo nam nudi jako zanimivo sliko uprav glede vzdrževanja tega šolstva ter nam kaže tudi smer, v kateri moramo iti, ako hočemo odpraviti sedanje nezdružne in naravnost nevzdržne razmere. Da se to končno vendar že stori, je zbornica živo zainteresirana tudi zato, ker prispeva znatne vsote za vzdrževanje tega šolstva.

Kako je naše šolstvo številčno porastlo napram predvojni dobi, nam kaže primera napram letu 1913, nanašajoča se na teritorij bivše Kranjske, kolikor danes še pripada zborničnemu

področju. Tu je bilo l. 1913 26 obrtnih in ena trgovska nadaljevalna šola, leta 1924 pa 37 obrtnih in dve trgovski nadaljevalni šoli. Učencev je bilo l. 1913 skupno 2008, l. 1924 pa 4050.

Številčni napredek v zadnjih letih za celo Slovenijo kaže naslednjo statistiko:

Leta 1923 je bilo 56 obrtnih in 9 trgovskih, 1924 66 obrtnih in 9 trgovskih, letos pa imamo računati na 70 obrtnih in 10 trgovskih nadaljevalnih šol. Prirastek znaša torej v treh letih 14 obrtnih in 1 trgovsko nadaljevalno šolo. Število učencev je poraslo skupno od okroglo 6000 na okroglo 8000, število razredov pa od okroglo 220 na 310.

Vzdrževanje tega šolstva je stalo, v kolikor se je dalo dognati iz podatkov šolskih vodstev in odborov, skupno: Leta 1923/24 dejansko okroglo 1 milijon 150.000 dinarjev, leta 1924/25 dejansko 1.600.000 dinarjev, za tekoče leto pa je proračunjeno na 1.900.000 dinarjev.

Dotim je poraslo v teku treh let število šol za eno petino in število razredov, za okroglo eno četrtino, so se izdatki za vzdrževanje povišali skoro za nad 65 odstotkov.

Če bi šlo to tako naprej, ni nikakega dvoma, da nam bodo stroški za vzdrževanje strokovnega nadaljevalnega šolstva to šolstvo ubili. Ako namreč pogledamo številke dohodkov, vidimo, da one postavke, na katere morejo šole za določen čas kolikorotniko stalno računati, razmeroma jako daleko zaostajajo za porastom stroškov.

Državna podpora je znašala za vse nadaljevalne šole leta 1923/24 314.536 dinarjev, leta 1924/25 227.500 dinarjev, za letošnje leto pa je predvidena na 230.000. Prispevek zbornice je znašal za leto 1923/24 150.000 Din, za leto 1924/25 175.000 Din, za letošnje leto pa je računati na enak znesek. Med ostalimi dohodki je sicer stalna in visoka, a jake menjajoča se postavka prispevkov občin, v zadnjih letih nekoliko izdatnejša postavka prispevkov od strani vajencev in mojstrov in pa razmeroma majhna in jako menjajoča se postavka prispevkov zadrug in gremijev ter raznih zavodov. Doslej se občine priskočile na pomoč šolskim odborom skoro vedno in sosebno krije velike primanjkljaje, ki jih je v glavnem povzročilo preoptimistične računanje na podporo države. Vendar se na to za bodoče ne smemo preveč zanašati. Treba je, da se dohodki ustalijo, zato pa uredi in ustalijo tudi postavke izdatkov.

Da spravimo v ravnesje izdatke z dohodki in omogočimo redno vzdrževanje in razvoj našega šolstva, je nujno potrebno, da uredimo predvsem plačevanje honorarjev. To nam kaže naslednja statistika:

Za vzdrževanje obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol so znašali: L. 1923-1924 od skupnih stroškov okroglo 1.150.000 Din, honorarji nad 800.000 dinarjev; leta 1924/25 od stroškov okroglo 1.600.000 Din, honorarji nad 1.100.000 Din; za leto 1925/26 pa so proračunjeni od okroglo 1.900.000 dinarjev, honorarji ca. 1.470.000 Din.

Dotim izkazujejo izdatki za vse ostalo, kakor učila, čiščenje, razsvetljavo, kurjavo in vodstvo v teh letih le zmeren porast od okroglo 350 na 400 in 450 tisoč dinarjev, torej za okroglo 100.000 ali za 28 odstotkov, kažejo honorarji napram letu 1923/24 letos porast za okroglo celih 670.000 Din ali za 77 odstotkov.

Tak porast honorarjev je gotovo nerazmeren, a smatramo, da tudi neopravičljiv.

Statistika nam kaže, da se je poučevalo v prejšnjem šolskem letu na obrtnih nadaljevalnih šolah skupno okrog 45.000 ur, na trgovskih nadaljevalnih šolah pa okroglo 7500. Ena ura je stala potemtakem na obrtnih nadaljevalnih šolah povprečno po 20 Din, na trgovskih pa 22 Din. Da ta račun soglaš, dokazuje pregled honorarjev na posameznih šolah. Pri 36 obrtnih nadaljevalnih šolah je glasom poročila vodstev znašal honorar 20, pri ostalih deloma nad, deloma pod 20 Din od poučevane ure.

Za tekoče šolsko leto pa so zahteve učiteljstva po višjih honorarjih še

glasnejše. Sedanja ureditev honorarja ni primerna. To velja tako glede višine, kakor tudi glede razlikovanja med posameznimi šolami in med kvalificiranim in nekvalificiranim učiteljstvom.

Predvsem je treba določiti za vse šole enoten maksimalni honorar.

Nadalje bi se moral honorar maksimirati za enkrat pri kvalificiranih učiteljih s 15 Din, pri učiteljih z akademsko izobrazbo z 20 Din, pri učiteljih brez strokovno-šolskega tečaja pa z 12.50 Din od dejansko poučevane ure. Pripomniti je namreč, da se na državnih strokovnih šolah plačuje učiteljem s srednješolsko izobrazbo po 15, z visokošolsko izobrazbo pa po 20 Din od nadure. Ko govorimo o honorarjih učiteljstva, nas ne vodi nikako nasprotstvo. Mi dobro vemo, da je uspevanje teh šol odvisno v prvi vrsti od pouka in učiteljev. Vodi nas pa iskrena želja, postaviti ta pouk na zdravo podlago. To pa je mogoče samo tedaj, če se previdno in previdarno gospodariti ter računati z razpoložljivimi in dosežnimi sredstvi. Privoščili bi učiteljstvu za njegov trud najlepše honorarje, da je njih zagotovitev mogoča. Tako pa je treba največje varčnosti, ako nečemo pogubiti šolstva s slabim gospodarstvom tega šolstva, ki je za naše prilike v Sloveniji naravnost vitalnega pomena.

Geri cmenjena ureditev honorarjev bi bila gotovo pravična napram učiteljstvu, omogočila pa bi tudi v najizdatnejši meri vzdrževanje nadaljevalnih šol ter uravnovesenje izdatkov in v današnjih razmerah možnih dohodkov. Nujno potrebno je, da se dobe sredstva tudi za nabavo učil. Kajti splošne tožbe šolnikov stalno ponavljajo, da pouk jako trpi uprav radi nezadostne opreme šol z učili.

Poleg ureditve vprašanja honorarjev je pereče tudi vprašanje ustanavljanja novih šol. Nove šole naj se ustanavljajo same tam in v takem obsegu, kjer in v kolikor obstoja zanje res potreba, kjer jim je zagotovljen uspešen obstoj in pouk ter zadostno veliko in primerno število učencev. Šole, ki razen zbornične in državne podpore nimajo zagotovljene zadostne podpore tudi od strani drugih činiteljev, itak pešajo, kakor kažejo vzgledi. Koristi za vzgojo naraščaja ne donajajo, slabijo pa finančno stanje ostalih šol, ker mu odvzamejo del državne in zbornične subvencije. Boljše manj šol pa dobrih in krepko podprtih, kakor pa veliko število takih, ki love sapo.

Itak jako skromna finančna sredstva se morajo koncentrirati samo na zdravo in uspešno šolstvo.

Končno trpi vzdrževanje naših obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol radi nezadostne podpore države.

Uvodoma sem navedel zneske, ki jih je prispevala država za našo obrtno in trgovsko nadaljevalno šolstvo. V sedanjih dvanajstih letih je ostala letna postavka za naše šolstvo neizpremenjena na 200.000 Din za obrtne in 30.000 Din za trgovsko nadaljevalne šole obeh oblasti. To se je zgodilo kljub ponovnim prošnjah za zvišanje podpore od strani velikega župana in kljub interpelaciji, ki sta jo na prošnjo zbornice stavila nar. poslanca dr. Ljudevit Pivko in Vlad. Pušenjak na ministra dr. Krajača.

Zbornica je zbrala podatke o obrtnem nadaljevalnem odnosno nižjem strokovnem šolstvu v drugih pokrajinah. V proračunu je za to šolstvo v Srbiji in Črni gori določenih v partiji 1986 in 1987 6.044.480 Din, za šolstvo v Vojvodini, 837.000 Din v part. 2105 in 2108.

Po podatkih o prošlem šolskem letu je bilo v Bački, Banatu in Baranji okrog 80 šol s 300 razredi. Vzdrževanje je stalo 3.000.000 Din, državna subvencija pa je znašala 640.000 Din. V področju Trgovačke komore v Beogradu je dala država 83 nadaljevalnim šolam 500.000 Din, 17 omladinskim pa 27.000 Din podpore. Gori navedeni znesek 230.000 Din za naše šole, katerih je letos okrog 80 s 310 razredi, je torej v razmerju s temi podporami daleko nižji.

Ko navajamo te primerjave, nas ne vodijo zavist in slabi nameni, ampak samo iskrena želja, pomagati našemu

šolstvu, da dobi večjo državno podporo. Kajti pri nas moramo skrbeti za strokovno dobro podkovano obrtništvo in trgovstvo, ako nočemo podleči.

Da naše nadaljevalne šole moremo vzdrževati in da se bodo mogle tako razvijati, da bodo nudile masi našega trgovskega in obrtniškega naraščaja, pa tudi naraščaja tovarniških kvalificiranih delavcev neobhodno potrebni nadaljevalni strokovni pouk, se mora državna subvencija znatno zvišati.

Zbornica je naprosila gori imenovana narodna poslanca, da izposlujeta v prihodnjem državnem proračunu postavko, ki bi krila vsaj polovico stroškov za učiteljske honorarje. Za to je dana podlaga v členu 13. zakona o obrtnih šolah z dne 3. marca 1912.

Zbornica sama bo gotovo rade volje gmetno podpirala obrtno in trgovsko nadaljevalno šolstvo, dasi po zakonu to njena naloga ni. Kljub dobri volji pa radi dobrega in varčnega gospodarstva ne moremo iti čez gotove zneske. Pri podeljevanju in razdeljevanju podpor je treba previdnosti, tembolj, ker dohajajo zbornici prošnje šolskih odborov pogosto brez vsake utemeljitve proračuna in višine za prošene podpore.

Pred nakupom

Vaše zimske obleke
posetite našo veliko
izbiro raznovrstnih
oblečil za gospode
in dečke

JOS. ROJINA, Ljubljana.

Veselo tožične praznike želi
svojem naročnikom in
prijeteljem
uredništvo in upravni-
štvo „Trgovskega lista“.

Trgovina.

Iz zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. V ponedeljek dne 21. t. m. se je vršila v zbornici seja carinsko prometnega odseka. Na seji je zbornični tajnik g. Ivan Mohorič podal pregled razlik med sistemom naše in češkoslovaške zunanje trgovine, kakor tudi pregled trgovskih pogodb Češkoslovaške republike, katere je sklenila v zadnjih 3 letih z 20 državami. Nato se je razpravljalo o udeležbi češkoslovaškega kapitala v naših podjetjih, zaposlevanju češkoslovaških kvalificiranih delavcev v naši industriji, o olajšanju medsebojnega deviznega prometa in o vprašanju krošnjarenja. Nadaljna razprava se je tikala naših izvoznih predmetov v češkoslovaško republiko, vpostavitve znižanja železniške tarife v tranzitnem prometu preko Avstrije za promet med našo in češkoslovaško državo kot enim glavnih sopogojev za okrepitev naše konkurenčne zmoglosti na češkoslovaških tržiščih, o obremenitvi našega uvoza na Češkoslovaško po češkoslovaškem prometnem davku, kakor tudi o popustih, kateri bi se smeli dovoliti pri sklepanju pogodb z ozirom na glavne izvozne predmete Češkoslovaške, to je tekstilno blago, steklo in keramično blago, ne da bi se pri tem oškodovali interesi naše industrije. — Nadalje se je razpravljalo o dopolnilnih predlogih za sestavo voznega reda za sezono 1926/27.

Ponudbe blaga za Solun. — Solunski trgovci se pritožujejo, da dobivajo ponudbe za blago iz naše države največkrat z navedbo cene franko postaja v naši državi. Ponudniki vrhu tega navadno ne pošiljajo vzorcev, da bi se kupci mogli prepričati o kakovosti blaga. V interesu živahnijih trgovskih stikov Soluna z našo državo naj bi naši izvozniki vedno navajali cene franko Solun in pošiljali vzorce, ker je sicer kupčevanje izdatno otežkočeno, če že ne nemogoče.

Redka ugodna prilika nudi se vsakomur pri nakupu čevljev, ker tovarna čevljev Peter Kozina & K., Tržič, razprodaja več tisoč parov raznovrstnih zastankov od lastne cene, dokler ta zaloga traja. To blago je garantirano najboljšo kvaliteto, prodaja se pa samo v lastni prodajnici Ljubljana, na Bregu 20.

Industrija.

Boj za premog. Jugoslovanska industrija se pripravlja za težak boj z vlado, ker hoče ta zvišati uvozno carino na gotove vrste premoga in na koks, zato da varuje domače premogovnike in plinarne. Več mesecev že nimajo jugoslovanski premogovniki zadosti odjemalcev in so tudi že delavce odpustili. Industrija pa nasprotno pravi, da je odvisna od cene premoga in naj se carina na premog in na koks sploh opusti. V pojasnilo homo zapisali par števil. V Jugoslaviji so nakopali leta 1919 samo 20.000 ton črnega premoga, lani pa nad 130.000 ton. Za črni premog se pa ravno prepirajo. Od 130.000 ton jih je dala Srbija sama 129.000. Zraven je prišel še črni premog iz pečuskega okraja; leta 1920 n. pr. 473.000 ton. Ker so dobave iz tega okraja prenehale, ta premog odpade. Zato mora Jugoslavija črni premog importirati in je bil lanski uvoz s 384.000 tonami na prvem mestu, pred železom. Rastoča inozemska konkurenca je imela najprvo to posledico, da je šel izvoz rjavega premoga nazaj, da je domača prodaja zastala in so se začele zaloge kopičiti. Začelo se je obenem seveda tudi odpuščanje delavcev, v Sloveniji na primer skoraj 2000. Doslej je znašala carina za tono črnega premoga 3 zlate dinarje, v bodoče bi jih znašala pet. Carina za vagon bi skočila od 800 dinarjev na 1200. Vseled tega bi se cene industrijskih izdelkov podražile, prednost visoke carine bi bila paralizirana, jugoslovanski trg pa inozemski konkurenci spet odprt. Dalje pravi industrija, da bi z zvišano carino dobili jugoslovanski premogovniki nekaj monopol in bi našo že itak slabo industrijo napravili popolnoma odvisno. Na uporabo rjavega premoga namesto črnega pa že zato ni mogoče misliti, ker je večina naših industrijskih obratov prirojena za kurjavo s črnim premogom. Tudi pravijo, da je naš rjavi premog za nekatere industrijske panoge preslab in da prekmalu razpade. Rjavega premoga nakopiče Jugoslavija nad tri milijone ton; približno polovico da Slovenija, eno četrtino pa Bosna. Kakor vse kaže, bo prišlo najbrž do kompromisa in bo industrija dosegla vsaj to, da se uvezna carina na črni premog do 6000 kalorij in na koks sicer ne odpravi, a da se ne zviša.

Razstava lesnih izdelkov. — Prihodnje leto se priredi v mesecu avgustu v Bratislavi velika razstava lesne industrije. Razstave se udeležijo vse stroke lesne industrije iz vseh evropskih držav. Za udeležbo naše industrije se je že sestavil poseben odbor, ki razpošlje v kratkem vabila.

Iz naših organizacij.

Trgovski ples v Celju. Trgovsko društvo v Celju naznanja cenj. občinstvu, da priredi dne 2. januarja 1926 »Trgovski ples«, ki se bo vršil v prostorih »Celjskega doma«. Za prvovrstno godbo je preskrbljeno, svirala bo godba dravske divizije pod osebnim vodstvom kapelnika g. dr. Josipa Čerina. Prireditelj bo ena najbolj prijetnih zabav v letošnji zimski sezoni, ker bo imela značaj čisto domače in priproste zabave. Vabila za ples se te dni razpošljejo. — Načelstvo.

KUPUJMO IN PODPIRAJMO

Kolinsko cikorijsko
domači izdelek.

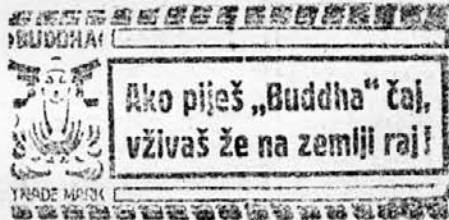
DOBAVA, PRODAJA.

Dobava španskega trstja. Ekonomsko odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 11. ure 29. decembra 1925 pisnene ponudbe za dobavo 4000 kg španskega trstja za plenjenje premogovnih košar. Pogoji so na vpogled pri istem odelenju vsak delavni dan od 10. do 12. ure.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 29. decembra t. l. ponudbe za dobavo 200 komadov naravnih ogrinjal s kapuco, za dobavo 1 kom. »Krmilo Heusinger« ter za dobavo pisarniških in risarskih potrebščin.

Promet.

Potreba znižanja osebnih potniških tarif. — Kakor znano, so naše osebne potniške tarife jako visoke. Za pot iz Ljubljane v Beograd (575 km) znaša vozna v brzovlaku 802 (I. razred), 601 (II. razred) in 401 Din (III. razred). Za isto razdaljo znaša vožnja v Avstriji 570, 390 in 196 Din, na Češkoslovaškem 465, 310 in 160 Din, v Italiji 532, 358 in 211 Din, na Francoskem 465, 304 in 190 Din in na Ogrskem 653, 486 in 360 Din. Iz tega izhaja, da je vožnja za II. razred pri nas za 50% dražja nego na Češkoslovaškem, za 40% dražja nego v Italiji, za 50% dražja nego v Franciji, za 35% dražja nego v Avstriji in za 25% dražja nego na Ogrskem. — Pred kratkim so krožile po našem časopisju vesti, da namerava železniška uprava znižati te tarife, v zadnjem času pa so te vesti brzčas vsled pričakovane krize v prometnem ministristvu potihnile. Naj izpade kriza tako ali tako, položaj glede potniških tarif je v naši državi tak, da se omiljenju tega bremena pod katerim trpe največ trgovci, ker so prisiljeni potovati, ne bo mogel ogniti noben prometni minister.

Ljubljanska borza.

Irek, 22. decembra 1925.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz leta 1921 den. 78, bl. 79, zaklj. 78.50; Loterijska državna renta za vojno škodo den. 322, bl. 227; Zastavni listi Kranjske deželne banke de. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kranjske dež. banke den. 20, bl. 22; Celjska d. d., Celje den. 200, bl. 205, zaklj. 202; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 210; Merkantilna banka, Kočevje den. 100, bl. 104; Prva hrvaška štedionica, Zagreb bl. 950; Slavenska banka d. d., Zagreb den. 49; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana den. 125; Združene papirnice Vevče, Gorčane in Medvode d. d., Ljubljana den. 120, bl. 125; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 100, bl. 110; »Seširo«, tovarni klubukov d. d., Skofja Loka den. 115, bl. 120, zaklj. 115.

Blago: Bukova drva, 1 m dolžine, suha, feo nakladalna postaja 2 vag., den. 21.50, blago 21.50, zaklj. 21.50; hrastovi hlodi od 30 cm prem. napr., od 2.50 m dolžine napr., feo nakladalna postaja 1 vag., den. 450, bl. 450, zaklj. 450; smrekove deske, 25 mm, III. vrsta, feo meja 1 vag., den. 400, bl. 400, zaklj. 400; hrastovi neobrobjeni plohi, od 90 do

180 mm, eventual. z nekaj kom. 80 mm, od 2.50 m napr., I., II., feo vag. Postojna tranz. 1 vag., den. 1200, bl. 1200, zaklj. 1200; hrastovi neobrobjeni plohi, popolnoma zdravi, 90, 110, 130 mm deb., od 3 m dolž. napr. in 25 cm širine naprej, monte, feo meja 10 vag., den. 1100, bl. 1100, zaklj. 1100; smrekovi remeljni, 30/60 in 50/60, monte, feo Postojna 1 vag., den. 570, bl. 570, zaklj. 570; pšenica domača, 76/77, feo slov. post. bl. 300; pšenica bačka, feo vag. naklad. post. 1 vag., den. 285, bl. 285, zaklj. 285; koroza, umetno sušena, feo vag. nakladalna postaja, za 1. 10 vag., den. 155, bl. 155, zaklj. 155; koroza, umetno sušena, feo vag. Novi Sad bl. 160; koroza no-

va, času primerno suha, feo vag. nakladalna postaja bl. 125; ajda, domača, feo vag. slov. postaja bl. 255; proso domače, feo vag. slov. post. bl. 200; proso otrobi, nezmlati, feo vagon medjimurska postaja bl. 85; proso otrobi, zmlati, feo vag. medjimurska postaja bl. 110; kisle zelje, b.n., sodčki po 50 kg, feo vag. Ljubljana bl. 200; fižol beli banat, feo vag. nakladalna postaja bl. 200; brinje italijansko, feo vag. Ljubljana bl. 375; laneno seme, feo vag. Ljubljana bl. 550; mast, gar. svinjska, v sodčkih po 50 kg, netto, feo sod, feo vag. nakladalna postaja bl. 2100; skivevka 50%, feo vag. Postojna tranz., sod posebej za 100 litrov bl. 1600.

KUNEROL

100% na čista mast iz kokozovih orehov,
zajamčeno izčiščena in higijenična,
se zopet dobiva
v vseh trgovinah.

ZLATOROG

Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Odeljenje za mornarico v Zemunu sprejema do 15. januarja 1926 ponudbe za d. bavo 50 komadov usnjenih plaščev za aviatike. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 20. januarja 1926 ponudbe za dobavo 4000 kg karbida. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 4. januarja 1926 pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave polkartona, dne 5. januarja 1925 glede dobave 519.499 kg papirja, dne 12. januarja 1926 pa glede dobave 215.022 kg raznega papirja. — Dne 14. januarja 1926 pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede raznih blazinic za mazanje ležajev lokomotiv in vagonov. — Dne 18. januarja 1926 pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave keramičnih plošč in cevi za stranišča, glede dobave 100 ton le. nega oglja, glede dobave 4000 kg firneža ter glede dobave sestavnih delov za lokomotive. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Veletrgovina

A. ŠARABON
v Ljubljani

prilporeča
špecerijsko blago

raznovrstno žganje
moko in
deželne pridelke
raznovrstno
rudninsko vodo
Lastna pražarna za
kavo in mlin za dl-
žave z električnim
obratom.

CENIKI NA RAZPOLAGO!

**Nekupna, prodajna in
izvozna zadruga v Mestinj**
sklicuje

za sredo 30. decembra ob 4. uri
v prostorih Ivana Cverlina v
Mestinju

izredni občni zbor

s sledečim dnevnim redom:

1. Sprememba § 33. p. 1
2. Slučajnosti.

V slučaju nesklepčnosti
ure na istem mestu in z istim
drugi občni zbor, ki je skler
številu navzočih ali zastorani

Bez pol
n redom
ak m
ST

= LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA =

(Ustanovljena 1900.)

Delniška glavica Din 50.000.000—
Skupne rezerve nad Din 10.000.000—

Ljubljana, Dunajska c. (v lastni hiši)

PODRUŽNICE:

Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst. AGENCIJA: Logatec.

Poštni ček. račun Ljubljana 10.509
Brzojavni naslov: Banka Ljubljana
Tel. štev. 261, 413, 502, 503, 504.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoča dela.

Ček-zvitki (Scheckrollen) . . .
kontrolni zvitki (Kontrolstreifen) . . .
črtani zvitki . . .
barvila in nadomestni deli . . .

za registrirne National-
in druge blagajne

pri LUD. BARAGA, LJUBLJANA, Šelenburgova ulica 6./I.

špecialna mehanična delavnica za popravo računskih, pisalnih, razmnoževalnih ter kopirnih strojev

Gradbeno podjetje

Ing. Dukić in drug

Ljubljana, Bohoričeva ul. št. 24

Telefon štev. 560

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

KJE SE KUPI?

Le pri trdki
Josip Petelin
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Najbolji živalni stroj za rodbinsko ali
brnino rabo, svetovno znanih znamk
Griffarier - Adler - Phoenix.
Iskolen posamezne dele za stroje in ko-
lesa, igle, olje, jernena, pnevmatike.
Punk o vazenju na stroji brezplačno! —
Večletna garancija! Na veliko! Na malo!

Veletrgovina
kolonijalne in
špacerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga

sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna

in solidna posrežba!

Zahtevajte cenik!

Trgovci! Pri trdki Obrtniki!

Josip Petelin

Ljubljana

blizu Prešernovega spome-
nika ob vodi
dobite vse potrebščine za šivi-
lje, krojače in sedlarje
na veliko in malo
po najnižji dnevni ceni.

GROM

D. Z. O. Z.

carinsko posredniški in spedijski bureau

LJUBLJANA

Kolodvorska ul. 41

Naslov brzojavkam:

"GROM"

Podružnice:

MARIBOR, JESENICE, RAKEK

Telefon interurban

štev. 434

Obavljajo vse v to
stroko spadajoče
posle najhitreje in
pod najkvalitetnimi
pogoji.

Zastopniki družbe
spalnih voz
S. O. E.
za ekspresne
pošiljke.

Carinsko posredništvo JUST PIŠČANEC,

tel. št. 723, javlja, da se je preselilo v nove prostore

Miklošičeva cesta št. 36 (poleg lekarne).

Posestrima: Carinsko posredništvo Josip

Jakič, Maribor, Mejska cesta št. 1, tel. št. 347.

Obavljajo vsa v carinsko stroko spadajoča dela kakor: cariranje, nakazovanje,

reklamacije, priloge, zastopanje, ekspedicije itd. najvestneje, zanesljivo in po zmer-

nih cenah ter se p. n. občinstvu ugodno pripravljajo.

Vsem našim čast. komitentom voščila: Srečen Božič!

VINOCET

lovarna

vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana, nudi

: najfinejši in najokusnejši :
namizni kis iz pristnega vina.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmoder-
neje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 10, II. nadstropje.

AVTO

benzin, pnevmatika, olje, mast, vsi
popravila in vožnja. Le prvovrstne
blage in dele po solidnih cenah nudi
FUGO-AVTO. d. z. o. z. v Ljubljani

Naročajte in širite

TRGOVSKI LIST

Prva žebliarska in železobitna zadruga v Kropi in Kamni gorici.

Pisarna: Žebliarska zadruga, Kropa (Slovenija).

Brzojavke: Zadruga Kropa.

Telefon interurban: Podnart 2.

Žebli za normalne in ozkotirne že-
leznice

Žebli za ladje, črni ali pocinkani

Žebli za zgradbe, les itd.

Žebli za čevlje

Spojke za odre in prage

Spojke za ladje in splave

Železne brane

Zobje za brane

Kljuke za podobne, zid, cev, žle-
bove itd.

Vijaki z maticami

Podložne pločice

Matic

Zakovice za tenderje, kotle, mostove,

sode, pločevino, kolesa itd.

Vijačni čepi

Verige

Vsi v našo stroko spadajoči železni izdelki po vzorcih in risbah najceneje.

Ilustrovani ceniki na razpolago.

Prodaja se samo na debelo trgovcem.